

политическа партия във високите етажи на властта, която да защитава икономическите, социалните и културните им интереси, нито достъп до социалните мрежи, осигуряващи трансформацията на социалния капитал от социалистическия период в икономически. Единственият легитимен властови ресурс, с който разполагат, е този на мъжкото господство над жените в семейството и общността. Затова контролът върху момичетата в тези ромски субгрупи е изключително силен. Но това е и една от основните причини за многото ранни бракове в повечето традиционни ромски групи: ако момичетата бъдат омъжени рано, намалява рискът от случайна полова връзка преди брака. От друга страна, ранният брак е най-сигурният начин младите да бъдат задържани в групата и семейството и да бъдат „предпазени“ от съблазните на макрообществото.

Тоталният контрол върху жените при ромите е необходим поради цяла поредица от причини от най-различен характер. В ромската общност младият човек получава пълноправен статут на мъж само ако е оженен и има дете. Оттук идва социалният натиск в семейството и групата за много ранно раждане на първото дете, по възможност – още през първата година на брака. Освен това примерната съпруга осъществява пълното обслужване на съпруга и разтоварва свекървата от домакинските ѝ задължения, тъй като обикновено поема огромната част от работата в къщата. Нейният труд и този на децата ѝ или социалните помощи, които получават, често осигуряват прехраната на цялото семейство. Понякога това става за сметка на (репродуктивното) здраве на жената и децата ѝ.

Млади жени често споделят, че биха използвали модерни средства за семейно планиране, но не го правят заради съпрузите си. Те често посочват свекървите като лицата, които в най-голяма степен допринасят за съхранението на предмодерното отношение към секса и репродуктивното здраве.

Ромите са най-младата общност в страната – две трети от тях са деца и млади хора на възраст до 30 г. Това обаче не ги прави най-здравата общност.

Като цяло респондентите оценяват своето здраве и това на близките си по-скоро положително: над половината от ромите над 16 г.